

10-PUNTENPLAN VOOR EEN SUCCESVOLLE ENERGIETRANSITIE

NETWERKAGENDA

De komende decennia werkt Nederland verder toe naar een CO₂-neutrale energievoorziening, conform de Parijs-doelen voor 2050 en de doelen van het kabinet voor 2030. Deze transitie gaat gepaard met veel onzekerheden. Om die onzekerheden zo veel mogelijk weg te nemen en ook voor de toekomst een hoogstaande en betaalbare energievoorziening te garanderen, zijn *nu* acties en handelingsperspectief nodig, voor de korte én de lange termijn. De netbeheerders hebben daarom een netwerkagenda opgesteld met 10 actiepunten, onder meer gebaseerd op de uitkomsten van de studie Net voor de Toekomst¹. We gaan hierover graag verder in gesprek met overheden, marktpartijen, burgers en andere stakeholders, zodat we samen tempo kunnen blijven maken. Immers, alleen door samen te werken in deze (nieuwe) netwerken kunnen we succesvol zijn in de energietransitie.

SNEL SCOREN

Tussen nu en 2020 moeten we een aantal no regret-maatregelen nemen die de uitstoot van broeikasgassen snel kunnen verminderen:

1 SCHRAP DE GASAANSLUITPLICHT NIEUWBOUW LIEVER VANDAAG DAN MORGEN

Het is een grote opgave om miljoenen huizen op een andere manier te gaan verwarmen dan met aardgas. Laten we de opgave niet groter maken dan hij al is en laten we voorkomen dat netbeheerders aardgasinfrastructuur moeten aanleggen als er duurzamere alternatieven zijn. Nieuwbouwwoningen moeten een warmtevoorziening krijgen die nu al past bij de doelen van 2050.

2 STIMULEER HYBRIDE WARMTEPOMPEN ALS ALTERNATIEF VOOR CV-KETELS

Een cv-ketel gaat gemiddeld ongeveer 15 jaar mee. Als klanten die hun cv-ketel moeten vervangen de komende jaren (ten minste) een hybride warmtepomp en groene stroom nemen, kan Nederland snel een forse CO₂-reductie realiseren. Bovendien zijn huishoudens met een hybride warmtepomp voorbereid op verschillende duurzame alternatieven voor aardgas. Zo hoeven zij de keuze van hun gemeente niet af te wachten. Dat komt het draagvlak ten goede, voorkomt onrendabele investeringen door huishoudens en houdt voorlopig de mogelijkheden open voor verschillende oplossingen. Uiteraard blijft het daarnaast belangrijk om natuurlijke momenten, zoals een verbouwing of verhuizing of vervanging van gasinfrastructuur, aan te grijpen voor verdere CO₂-reductie tot het juiste energieniveau.

3 HANTEER EEN PROGRAMMATISCHE (WIJK)AANPAK, ZODAT DE TRANSITIE OOK QUA MENSKRACHT HAALBAAR IS

De energietransitie vraagt veel menskracht en technisch personeel, bij netbeheerders en bij andere partijen. Tijdige keuzes en een programmatische aanpak op landelijk, provinciaal en lokaal niveau zijn nodig om te voorkomen dat we niet genoeg tijd en personeel hebben voor alle aanpassingen die nodig zijn. Bovendien moeten onder meer overheden, onderwijsinstellingen, netbeheerders en marktpartijen gezamenlijk actie ondernemen om voldoende capaciteit voor de toekomst te garanderen. Samen moeten we ervoor zorgen dat er de komende decennia voldoende mensen zijn die hun schouders onder de transitie willen zetten.

MEER MOGELIJK MAKEN

Tussen nu en 2030 zijn maatregelen nodig die ruimte bieden voor nieuwe ontwikkelingen, experimenten en onderzoek naar wat werkt en wat niet:

4 MAAK ANTICIPEREND EN SLIM NETBEHEER MOGELIJK

Netbeheerders moeten bij het verzwaren, vervangen en vernieuwen van netten vooruit kunnen kijken naar gebiedsontwikkelingen en verwachte toekomstige aansluitingen. Het kan tijdens de transitie slim zijn om extra kabels of leidingen aan te leggen die pas later nodig zijn en om alternatieve netoplossingen toe te passen. Daarom moet er binnen het wettelijk kader meer ruimte komen voor investeringen en alternatieve netoplossingen, om te voorkomen dat de aanleg van nieuwe infrastructuur een vertragende factor wordt. Als we vraag kunnen zien aankomen, moeten we kunnen zorgen dat de infrastructuur op tijd klaar is. Of dit nu gaat om voldoende warmtenetten, laadinfrastructuur, zon-PV, CCS, waterstof of wind op zee.

¹ Het volledige rapport Net voor de Toekomst is te vinden op www.netbeheernederland.nl

5 GEEF RUIMTE VOOR ONDERZOEK, INNOVATIE EN EXPERIMENTEN OP HET GEBIED VAN WATERSTOF

Waterstof kan een belangrijke rol gaan spelen in de energievoorziening van de toekomst, onder meer voor de industrie en voor vervoer, zoals blijkt uit de studie Net voor de Toekomst. Geef netbeheerders daarom ruimte om het bestaande gasnet geschikt te maken voor transport en distributie van waterstof. Stimuleer onderwijs, marktpartijen en andere stakeholders om onderzoek te doen naar de haalbaarheid, veilige toepassing en innovatieve kansen van waterstof.

6 BEHOUD HET GASNET OP PLEKKEN WAAR HET NUTTIG IS VOOR TOEKOMSTIGE (HYBRIDE) WARMTEVOORZIENING MET DUURZAME GASSEN

De komende decennia gaan miljoenen huishoudens van het aardgas af. Een einde aan aardgasgebruik hoeft echter niet het einde van het gasnet te betekenen. Warmtenetten of all electric-oplossingen zijn niet overal het beste alternatief in termen van CO₂-reductie en maatschappelijke kosten. Afhankelijk van de keuzes die gemeenten en netbeheerders maken, kan het huidige gasnet in de toekomst zeer waardevol zijn voor transport en distributie van verschillende soorten duurzaam gas, zo blijkt ook uit de studie Net voor de Toekomst. Op veel plekken kan het gasnet daarom blijven liggen. Dat scheelt werk én kosten. Als infrastructuur aan vervanging toe is, is het belangrijk goed af te wegen welke infrastructuur op de betreffende plek in de toekomst wenselijk en nodig is.

DUIDELIJKE DOELEN DEFINIËREN

De overheid moet zo snel mogelijk duidelijke kaders en beleid formuleren voor de lange termijn tot 2050, zodat alle partijen weten binnen welke kaders zij kunnen opereren, investeren en innoveren:

7 MAAK EEN INTEGRAAL KADER VOOR HET ENERGIESYSTEEM EN ZORG VOOR ONAFHANKELIJK NETBEHEER VAN ALLE ENERGIE-INFRASTRUCTUREN

Door de energietransitie ontstaat steeds meer wisselwerking tussen elektriciteit, gas en warmte, onder andere voor hybride oplossingen in de gebouwde omgeving en de industrie, en voor de opvang van pieken, zoals koude dagen zonder wind en zon. Daarom is een integraal (wettelijk) kader voor het totale energiesysteem essentieel voor het slagen van de transitie. Daar hoort onafhankelijk netbeheer bij van alle energie-infrastructuren, inclusief warmtenetten. Dat garandeert betaalbaarheid, betrouwbaarheid, toegankelijkheid en veiligheid voor consumenten en bedrijven.

8 KIES KOERS IN DE ENERGIETRANSITIE

Er zijn heel veel verschillende manieren om een CO₂-neutrale energievoorziening te bereiken, zoals ook uit de studie Net voor de Toekomst blijkt. De impact op onder meer de energie-infrastructuren verschilt enorm. Als de rijksoverheid in overleg met partners op tijd kaders stelt en daarmee op hoofdlijnen kiest welke koers Nederland kiest, kunnen we gericht investeren in de infrastructuur die nodig is en voorkomen we onnodige investeringen door gebrek aan richting. Bij het kiezen van een koers is een goede balans tussen kosten en draagvlak belangrijk en moeten ook de mate van gewenste zelfvoorzienendheid, voorzieningszekerheid, ruimtebeslag en risico's worden meegewogen. In het regeerakkoord maakt het kabinet al een aantal keuzes, bijvoorbeeld voor wind op zee.

9 CREËER EEN WETTELIJK KADER VOOR FLEXIBELE NETTARIEVEN

De energietransitie en het toenemende gebruik van fluctuerende duurzame bronnen betekenen dat we slim moeten omgaan met de capaciteit van de energienetten. Netbeheerders vragen daarom ruimte om met financiële prikkels netgebruikers te stimuleren om energie te gebruiken op momenten dat het aanbod hoog is.

10 MAAK EEN EVENWICHTIGE VERDELING VAN DE KOSTEN VAN DE ENERGIE-INFRASTRUCTUUR MOGELIJK

De verduurzaming van de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving is kostbaar. De financiële gevolgen voor consumenten kunnen sterk verschillen, afhankelijk van de warmtevoorziening die lokaal wordt gekozen. Een bepaalde mate van kostenvereffening is maatschappelijk wenselijk. De netbeheerders gaan graag met de beleidsmakers in gesprek over hoe we een evenwichtige kostenverdeling kunnen invullen.

